

els
llibres
d'Isabel

Isabel-Clara
Simó

Alcoi – Nova York

Introducció de
Jordi Tormo i Santonja

bromera

Embocava el Pont Nou, tota apressada, els talons fent cloc-cloc, sense parar i l'alè trencat. Sempre tinc pressa, jo; ja puc matinar i espavilar-me, que sempre acabe esgarrapant el temps com si em fugira de les mans. Feia calor, i a Alcoi en fa molta, amb aquell cel tan blau i aquell aire transparent que deixa travessar els raigs de sol com si els xuclara, i jo massa abrigada, amb la jaqueta de moltó, xopa de suor, afanyant-me perquè els nens ja haurien sortit de col·legi i la mare diu que no li agrada que tornen solets, que sempre passen desgràcies. Però això no fa per a ells, que estan avesats a Barcelona, i a més són assenyats de mena, bons xiquets com n'hi ha pocs, pobrissons.

I tot pensant que no hi arribava a temps, que ja me'ls trobaria a casa i tindria raons amb la mare, i que el temps anava més de pressa que els meus peus i que corria més i tot que el meu pols, va i em trobe a sobre, però a sobre, aquell camionàs que em venia al darrere i que em va semblar més gran que tots els camions que havia vist a la vida, potser perquè no n'havia vist mai cap de tan a prop com aquell. Ni temps vaig tenir de sentir por, tan poregosa com soc, i en sentir el cop, un aürt que semblava que em queia el cel sobre els ronyons em paregué que em partia en dos, i que un mal així

no es pot suportar, i ensems vaig sentir un soroll que m'esclatava als timpans –un soroll de ferro i de xerrics i de retruny, una cosa espavoridora, com si et trencaren a trossos petits–. I, de seguida, un bac que em va esclafar tota la cara, perquè es veu que havia caigut a terra, i el terra és molt dur quan el tantes amb la cara i no amb la sola de les sabates. I, a l'acte, un silenci i una foscor totals, com si davallés per un forat negre, engolida sense remei. I un benestar. Aquell mal tan terrible, que va durar un pensament, s'havia fos i ara m'estava bé, dintre d'una negror obaga, i tranquil·la com si no hi haguera pressa al món, ni criatures que ixen de col·legi, ni mares rondinaires que fan el dinar i alhora es queixen, com si les queixes foren tan necessàries com la cassola, i l'oli i la sal. No sé si això va durar, però em pense que no, perquè mica en mica se m'aclaria el cervell i anava capint la situació: m'adonava que m'havia envestit un camió, que havia caigut morros a terra, que el terra era dur, que no sentia cap mal, i que tenia els ulls tancats i no podia obrir-los. Però, com que podia pensar, vaig tenir certesa d'estar viva, i m'arribaven, com alenades, sorolls, fresses i veus, i jo ho entenia tot perfectament. I em sentia plena de serenitat, i, si haguera pogut, jo mateixa hauria tranquil·litzat tots aquells que cridaven tan exaltats. Però no podia parlar, ni moure'm, ni obrir els ulls, ni fer res. I en el fons, m'alegrava de tenir una excusa tan formidable per haver arribat tard al col·legi dels nens. Ja veus quines coses que es pensen.

Mica en mica el cervell se m'aclaria i cada volta entenien més el que passava. Hi havia algú que tenia una veuassa ronca que cridava de tan espantat que estava; les paraules li sortien atropellades i repetia sempre el mateix, de segur que era el conductor del camió, perquè no parava de dir que jo havia baixat de la vorera tot de sobte i que no comprenia que no l'haguera sentit, i que ell no en tenia la culpa, però ni una engruna de culpa, perquè un camió d'aquell embalum no es pot frenar en sec de cap de les maneres. I tot de persones s'exclamaven, agitades i commoses, amb aquella morbositat que ens dona a tots un accident, amb cossos estesos al bell mig del carrer i conductors ferrenys esmussats com una cadernera. Una veu de dona anava dient, sense parar, que no em mogueren, i un altre, amb la veu més serena, feia preguntes i maldava per donar ordres que es veu que ningú no complia. Devia ser el guàrdia. Vaig sentir un glop de felicitat en adonar-me que tothom s'ocupava de mi, tan sols que ens trobem de vegades, i em va fer molta alegria que el guàrdia parlàs en català, i aleshores vaig pensar: «Que bé s'està a Alcoi!», i diria que vaig somriure, però no n'estic certa, perquè cap de les veus no en va fer esment. Aleshores vaig sentir que algú plorava i feia exclamacions d'aquelles religioses però que es diuen d'esma, sigues o no sigues creient: «Mare de Déu! Verge Santíssima! Nostre Senyor!», i coses així. Això em va inquietar, perquè potser feia una fila molt terrible allà estirada sense poder-me valer i

veges si hi hauria sang i tot. Tan bé que em trobava. Estava inquieta perquè potser no sentir cap dolor era un mal senyal i no prova res de bo, sinó tot el contrari... Per canviar de pensament em vaig posar a pensar en la faldilla, si tindria les cames a l'aire, cosa que tant se'm feia, perquè jo, les cames, les tinc molt ben fetes, però si hi estava arromangada fins a les calcetes, això sí que no m'agradava, perquè me n'havia posades unes de velles, tan recosides per la mare, que en això és molt a l'antiga i sempre diu que llençar les calcetes per un descosit de no res és de donotes i no de xiques decents. I me les havia recosides i havien quedat molt lletges, però aprofitables. Així que vaig intentar palpar-me la cuixa a veure si tenia o no les calcetes a l'aire, però va ser endebades, perquè els braços no m'obeïen, i em va agafar molta por que m'haguera quedat sense braços. Em va passar pel cap aquella pel·lícula tan colpidora que em va donar malsons una setmana sencera, *Johnny cogió su fusil*, que és la història d'un soldat que quan es desperta d'una explosió va adonant-se que no té cames, ni braços, ni cara... I aleshores sí que vaig sentir una fiblada de por.

Però de seguida em va reconfortar un soroll inconfusible, que tant tranquil·litza quan estàs patint: la sirena d'una ambulància. Era com dir que tot estava en ordre una altra vegada. Només m'amoïnava si portava alguna targeta al moneder, perquè si no, no podrien avisar la mare i ella passaria molta ànsia. El carnet, que sí que el portava, no servia, perquè era encara el de Barcelona, ja

que fins que no caduca no hi pots canviar ni l'adreça, ni l'estat civil ni res. Tenia l'esperança que algú em coneixeria, però mai no se sap, amb el temps que havia passat fora d'Alcoi. Depenia de la clínica on em portaren, i en aquell moment no podia recordar coneixences de cap mena, tan atabalada que estava amb tot l'enrenou de l'arribada de l'ambulància. Em feia una por terrible pensar que m'havien de moure i que llavors em podia tornar aquell mal tan insuportable del començament, que ara devia estar adormit. I vaig sentir molta compassió de mi mateixa, allí estirada, a tocar el Pont Nou, veges si amb les calcetes malsargides a l'aire i plena de sang...

Eren bona gent, els portalliteres, i m'alçaren amb molta cura. No em feren mica de mal, només que em van venir basques en sentir-me aixecar. Però continuava amb els ulls tancats. Em notava humida, com si m'haguera vingut la regla, o si estiguera regalimant sang, o... carat! com si m'haguera pixat! Sort que tothom creia que estava inconscient, si no, m'hauria mort de vergonya. La gent prou que volia ajudar i només feien nosa, perquè la veu del guàrdia anava insistint que s'apartassen, i començà a renegar, uns renecs que feien trencar de riure, perquè els deia la meitat en castellà la meitat en català: «*Cojones de gentola! Mierda d'escorcolladors!*»... Però a dintre de l'ambulància tot estava tranquil, i quan m'hi van dipositar vaig notar que allò també era dur, però menys que l'asfalt del carrer. De camí cap a la clínica, em sentia sacsejar, però suaument, i que algú em volia

ofegar perquè em posava una cosa davant del nas i de la boca, fins que vaig pensar que això era oxigen i que em convenia respirar-hi. Ho vaig intentar, doncs, però igual que amb els braços i que amb les parpelles, els meus narius no feien cap de les coses que jo volia que feren. I després, ja no em recorde de res més. Vull dir que no em recorde d'haver arribat a la clínica ni de res del que m'hi van fer, perquè vaig perdre el coneixement.

Pel camí, que em va semblar molt llarg, em va passar tal com diuen que passa: com si fora una pel·lícula, tota la meua vida des del començament se'm va projectar a dintre el cervell: la infància a Alcoi, les primeres passes de dona, mirant els xics amb vergonya, *bandeja* amunt *bandeja* avall; el festeig amb en Toni, el dia que em va dir que havia trobat una feina molt bona a Barcelona, i els meus pares van tenir un disgust tan gran; l'arribada a Barcelona, un cop casats, i com em semblava de gran i de bonica i de senyora i com m'embadalia la Rambla i tot l'Eixample, i una sala de festes on em va portar en Toni per celebrar l'arribada, que es deia Boccaccio, i que em va resultar el lloc més bonic que havia vist a la vida; el naixement de la Cati, que era tan bufona i que es feia estimar, i els pares contents, perquè en Toni, sí, els havia robat la filla, però guanyava més que un ministre a la hidroelèctrica, i que era ben veritat que allí tenia més futur, perquè a Alcoi de perits industrials n'hi ha massa, i a Barcelona també, però també hi ha més empreses. A la mare li agradava el pis que teníem i deia que només

tenia l'espina al cor de tenir-me tan lluny, però que tan blada com soc mai no hauria dit que faria un casament tan bo, amb cotxe i tot i una dona de fer feines dos dies a la setmana. Després, la mort del pare, que em va deixar una mica morta a mi també, i em vaig sentir sola i perduda, malgrat tenir una nena tan preciosa com la Cati, i se'm va quedar un foradet al cor que mai no s'ha tancat del tot. I encara no havíem passat el tràngol, va néixer el nen, setmesó, i una mica ensopit, com si jo li haguera transmès la meua tristesa. Li posàrem Toni, com al meu home, i era delicadet, però mica en mica s'anà refent. Després, la mare, que no es podia conformar a viure sola i que trobava tant a faltar el pare, venia sovint a Barcelona, i ja no ho trobava tan lluny, perquè el Talgo, deia, és un momentet i hi vas ben regalat amb aire fresc a l'estiu i calefacció els mesos de fred. Fins que va passar allò amb en Toni, que encara no ho he pogut comprendre, tan bé que ens anaven les coses!

Era el meu aniversari. La Cati tenia sis anys i en Toni cinc, i eren els dos de bona pasta i els estimàvem amb tot el cor. Bonics meus de la mare! I va i en Toni, el meu home, diu que «hem de parlar, Pilar, hem de parlar». Tot seriós i amb el color d'oliva pansida que se li posa quan està amoïnat. M'havia regalat una polsera d'or, una amb penjolls de totes menes que a mi m'agraden una barbaritat, però que no esperava perquè són massa cares, i jo em sentia feliç com un ocell, amb un pis tan maco, uns fills tan eixerits i un marit tan bon

marit. Anàrem al dormitori, i allà se'm posà a plorar, i entre plors anava dient que estava boig per aquella dona i que se n'anava a Madrid, que ja hi havia trobat feina, i que a mi no m'oblidaria mai dels mais ni em deixaria desamparada, i que els fills els portava a dintre per sempre més, i que per favor, que no els parlàs mai malament d'ell, perquè una cosa són les dones, que pots estimar-les o deixar-les d'estimar, i una altra de ben diferent són els fills, que són la teua sang, i que ell era un home com cal. Jo, tan atuïda, amb la boca oberta i mirant-lo com si em fora estrany i no l'haguera vist mai a la vida. Vaig passar un calvari, quan em vaig adonar que se n'anava de veritat, i que tot s'havia acabat, i em sentia envilida, i humiliada, i incapaç de tornar a sentir amor propi, perquè havia fracassat i no valia com a muller de ningú. Em vaig desesperar dies i dies i setmanes i setmanes. Fins que la mare em proposà de tornar a Alcoi, que estaríem les dues juntes i que res no m'hi havia de faltar ni a mi ni als xiquets.

En Toni va complir, tot s'ha de dir, i m'enviava cada mes una quantitat que no estava malament del tot, i amb això i el retir de la mare, anàvem fent; total, la vida a Alcoi és més barata, perquè ho tens tot més a la vora, i, com que sempre m'ha agradat, m'hi vaig avesar de seguida, i a poc a poc vaig anar veient que tampoc no estava tan malament sense en Toni, que tenia una barjaula que no li donaria més que disgustos, perquè poques dones són de tan bon conformar com jo.